

АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГЕТИКА ЯК ОДИН ІЗ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ ПОДОЛАННЯ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Наслідком Covid-19 стало значне падіння ділової активності в багатьох країнах світу. Четвертний квартал 2021 р. став піковим в енергетичній сфері та, враховуючи військову агресію проти України на весні 2022 р., це призвело до глобальної енергетичної кризи на ринках найбільших економік світу.

Відновлення економіки в її світових центрах, після Covid-19, зіткнулося з недостатньою кількістю традиційних енергетичних ресурсів (нафти, вугілля та газу) та різким підвищенням їх вартості.

Передумови виникнення енергетичної кризи в різних країнах світу виявилися однаковими. Насамперед це перевищення попиту над пропозицією, а також спроба обмежити фінансування проектів традиційних джерел енергії і, як наслідок, зниження виробничих потужностей. Ціни на газ і вугілля на світових ринках у другій половині минулого року підскочили в кілька разів.

В результаті в Європі знизили випуск продукції або зовсім призупинили роботу понад десяток найбільших заводів із виробництва добрив та компонентів з їх виготовлення. Загалом у Європі призупинено близько 40-50 % потужностей з виробництва аміаку. Ціна на азотні добрива злетіла до максимуму з 2008 р. Внаслідок чого світ став перед загрозою продовольчої безпеки.

Щоб забезпечити зростаючі глобальні потреби людства, обмеженість та політизованість ринку енергетичних ресурсів, енергетика має зазнати якісних змін за рахунок впровадження альтернативних джерел енергії.

Слід зазначити, що поряд з позитивним ефектом від застосування альтернативної енергетики є і мінуси, такі як нерівномірність та не регулярність потужності (сонячна), наявність шуму (вітряна), обмеження місць встановлення (гідроенергетика), висока вартість обладнання.

В останні десятиліття провідні країни світу прагнуть нарощувати використання поновлюваних джерел енергії. Лідерами у розвитку відновлюваної "зеленої" енергетики на сьогоднішній день є Китай, Данія, Кенія, Індія та Ісландія. Частка вітрової та сонячної енергії в світовому енергетичному балансі стабільно зростає та становить 10,7 %. Показовим є приклад Великобританії, у якій в 2020 р. вітер виробляв 25 % електроенергії країни.

Законодавство про «зелену енергетику» в Україні почало діяти з 2008 р., але на момент другої половини 2020 р. відсоткове співвідношення відновлюваних джерел енергії у загальній структурі виробництва електроенергії становило лише 8 %, що говорить про незначний розвиток у цьому напрямку.

Державі варто переглянути систему продажу електроенергії за «зеленим тарифом» і створити для підприємств, що її виробляють, необхідні, більш вигідні умови. На даному етапі вони не в змозі конкурувати з дешевшими виробництвами електроенергії, які використовують АЕС та ТЕЦ.

Скоординувати роботу всіх структур влади та виведення питання альтернативної енергетики на якісно вищий рівень дозволить створити відповідне відомство у складі виконавчих органів України.

Такий орган покликаний сприяти узгодженому та інтенсивному просуванню ідеї заміни використання природних копалин на відновлювані джерела енергетики.

До основних напрямків діяльності такого відомства можна віднести наступне.

Управління перспективним розвитком, основні завдання: розробка та планування впроваджень (за роками, обсягами) кожного виду «зеленої енергетики» (вітряної, сонячної, гідро тощо) з прив'язкою до конкретних територій та споживачів.

Управління нормативним забезпеченням, основні завдання: коригування або розробка нормативних актів з метою безперешкодного та першочергового просування «зеленої енергетики»; розробка нормативних актів у фінансовій сфері: доступних пільгових кредитів, грантів, запозичень, бюджетних коштів; розробка нормативних актів у технічній, технологічній та транспортних галузях; розробка нормативних актів, що сприяють просуванню науково-технічних розробок,

зокрема пошуку та створення нових, більш дешевих видів обладнання (вітряних агрегатів, сонячних установок тощо).

Фінансово-кредитне управління, завдання: визначення джерел фінансування для тих чи інших проектів; допомога інвесторам у розробці бізнес-планів; супровід проектів до виходу на проектну потужність; контроль за цільовим витрачанням коштів.

Управління технічним оснащенням, завдання: підбір та рекомендації щодо встановлення обладнання під конкретні проекти; розробка технічної документації; взаємодія з профільними науково-технічними інститутами; вивчення та застосування передових світових досягнень у сфері «зеленої енергетики».

Також багато міжнародних фондів пропонують підтримку та фінансування країни у сфері енергозбереження.

Розвиток сучасної цивілізації та людської життєдіяльності потребує постійного продукування енергії. Вчені перебувають на початковому шляху пошуку перспективних способів отримання, передачі та використання альтернативної енергетики.

На даному етапі, визначаючи перспективи розвитку світової енергетики необхідно дотримуватись балансу між її традиційними джерелами та альтернативними. Ці два типи енергетики зобов'язані доповнювати один одного забезпечуючи розвиток сучасної цивілізації та людської життєдіяльності.

Література

1. Кучерява І. Н., Сорокіна Н. Л. Відновлювана енергетика в Україні та світі станом на 2019 р. – початок 2020 р. Журнал «Гідроенергетика України» ISSN 1812-9277. 2020. С. 38-44.
2. Андрійчук І. В., Палійчук У. Ю. Розробка алгоритму визначення економічного потенціалу альтернативних енергоресурсів регіону. Ефективна економіка. 2017. №5. С. 24-29.
3. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-п#Text>
4. Eurostat Statistics/ Share of energy from renewable sources. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_ind_ren/default/table?lang=en.